

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

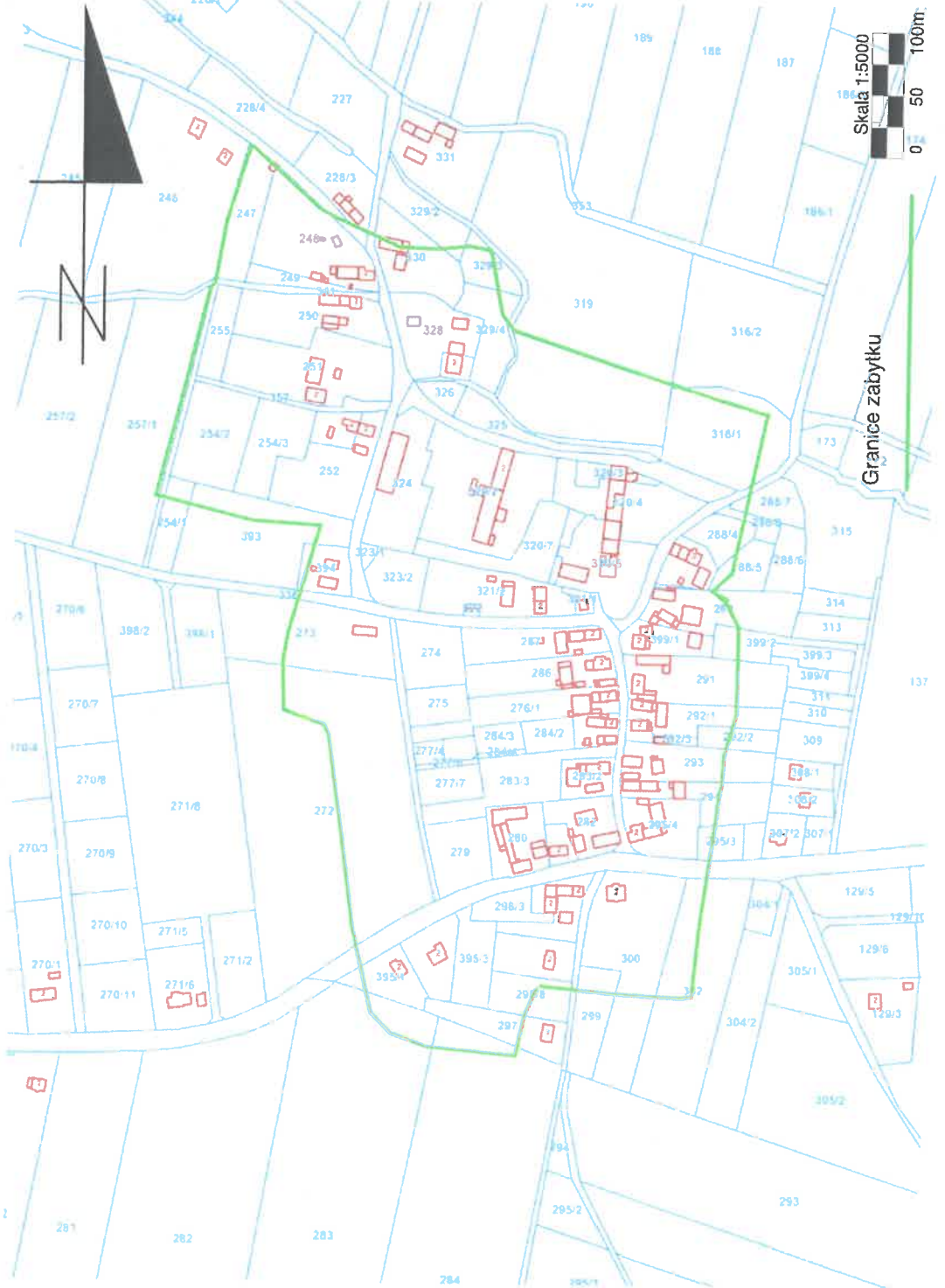
1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY
WSI MŁYNICA

2. Czas powstania

XIV/XV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

MŁYNICA

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **DZIERŻONIOWSKI**

gmina: **ŁAGIEWNIKI**

6. Współrzędne geograficzne

50°49'05"N 16°45'35"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: *villa Malendorff* (1667 r.), *Mellendorff* (1743 r., 1785 r.), *Mallendorff* (1930 r.), *Milowice* (1945 r.), *Młynica* (1947 r.).

HISTORIA:

Choć przypuszcza się, że miejscowość Młynica może mieć słowiański rodowód, to istniejąca do dziś osada powstała zapewne w XIV w. jako folwark, będący na przestrzemi wieków własnością rycerską. W 1785 r. Młynica należała do klucza majątków baronów von Schönaiach. Wymienia się tu wówczas pałac z folwarkiem oraz młyn wodny. W miejscowości zamieszkiwało 208 mieszkańców, w tym 25 zagrodników oraz 3 chatupników. W 1870 r. majątek w Młynicy należał do księcia Ferdinanda von Schönaiach-Carolath. W II połowie XIX w. miejscowość zaczęła się stopniowo wyludniać, także w 1885 r. zamieszkiwało tu 308 osób, zaś już w 1905 r. tylko 262 osoby. Z roku na rok liczba ludności malała, a co za tym idzie, Młynica nie rozwijała się przestrzennie. Centrum historycznego układu ruralistycznego wsi stanowią zabudowania folwarku i dworu z końca XVIII w. Miejscowość posiada nieregularny układ przestrzenny, który w porównaniu z historycznym materiałem kartograficznym z I połowy XX w., nieznacznie zmienił się do dziś. Po 1945 r. na terenie miejscowości powstało kilka nowych budynków mieszkalnych i użytkowych, co nie wpłynęło negatywnie na historyczny krajobraz architektoniczny wsi. Przeważają w nim zabudowania mieszkalne i gospodarcze, ulokowane wzdłuż biegnącej przez wieś drogi, a powstałe na przełomie XIX i XX w. Są to jednak w zdecydowanej większości dawne własności zagrodników i chatupników, gdyż na terenie tak niewielkiej miejscowości nigdy nie rozwinęła się własność bogatych chłopców – kmięci.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

30 czerwiec 2023 r.

Kamil Pawłowski

dr Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	MŁYNICA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	ŁAGIEWNIKI	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI MŁYNICA	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	DZIERŻONIOWSKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z dużego rozwoju zabudowy usługowej i mieszkaniowej oraz infrastruktury użytkowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- brak działań zmierzających do zachowania historycznych budynków gospodarczych i ich rozbiórki;
- brak działań związanych z zachowaniem elementów dawnego parku pałacowego.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie cech typowych architektury regionalnej, tj. bryły, formy elewacji i kształtów dachów, materiałów wykończeniowych;
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- lokowanie nowej zabudowy mieszkalnej w linii zabudowy historycznej;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej, zwłaszcza elementów dawnego parku pałacowego;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny;
- lokowanie nowych obiektów handlowych i usługowych możliwie poza granicami układu ruralistycznego.

ŹRÓDŁA I LITERATURA:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien, Breslau 1830.*
- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien, 1845.*
- *Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 20, Masyw Ślęży. Równina Świdnicka, Kotlina Dzierżoniowska, red. M. Staffa, Wrocław 2005.*
- Zimmermann F. A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, T. 5, Brieg 1785.*

Kartografia

- Messtischblatt, *Zobten 3015, 1895 r.*

30czerwiec 2023 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

Kamil Pawłowski

dr Kamil Pawłowski

